

Nolvi S, Bridgett DJ, Korja R, Kataja E-L, Junntila N, Karlsson H, Karlsson L. Trajectories of maternal pre- and postnatal anxiety and depressive symptoms and infant fear: Moderation by infant sex. Journal of Affective Disorders 2019; 257: 589–597.

Äidin raskaudenaikaisen ja synnytyksen jälkeisen ahdistus- ja masennusoireilun kulku on yhteydessä etenkin tyttövauvojen pelkoreagoivuuteen

Äidin raskaudenaikaisen ja synnytyksen jälkeisen mielenterveyden yhteyttä temperamenttiin on tutkittu melko paljon, mutta stressin jatkuvuuden ja ajoituksen merkityksestä tiedetään toistaiseksi varsin vähän. Tässä tutkimuksessa selvitettiin äidin ahdistus- ja masennusoireilun kulkua raskausviikolta 14 lähtien siihen saakka, kunnes synnytyksestä oli kulunut kuusi kuukautta, ja oireilun kulun yhteyttä vauvan pelkoreagoivuuteen. Pelkoreagoivuus oli erityisenä kiinnostuksenkohteena, koska sillä on osoitettu olevan itsenäinen merkitys lapsen ahdistuneisuusoireilun puhkeamiselle myöhemmin lapsuudessa.

Tutkimuksen kohteena oli 391 äiti-lapsiparia, jotka olivat osallistuneet 8 kuukauden kehitysneuropsykologiselle käynnille. Äitien omia arvioita ahdistus- ja masennusoireilusta käytettiin muodostettaessa oirekulkuja kuvaavia ryhmiä. Vauvan pelkoreagoivuutta taas tutkittiin sekä kuuden kuukauden iässä täytetyn temperamenttikyselyn avulla että kahdeksan kuukauden ikäisten käynnillä tilanteessa, jossa lapselle näytettiin jännittäviä naamareita, ja lasten pelkoreaktion voimakkuus arvioitiin Lab-TAB-temperamenttiarviointimenetelmällä.

Masennus- ja ahdistusoireilun kulut olivat aineistossa hyvin samankaltaiset, ja niitä kuvaavat ryhmät yhdistettiin kuvaamaan äidin psyykkistä oireilua ajanjaksolla. Aineistosta erottui kolme ryhmää: äidit, joilla oireilu oli vähäistä koko raskausajan ja synnytyksen jälkeen (71%); äidit, joilla voimakas oireilu ajoittui vain raskausaikaan (19%); sekä äidit, joilla oli merkittäviä ahdistus- tai masennusoireita enenevästi raskausajasta lähtien tai tasaisesti koko tarkastelujakson ajan (11%). Äidin psyykkisellä oireilulla ei ollut yhteyttä äidin arvioimaan vauvan pelkoreagoivuuteen, mutta oireilu oli yhteydessä etenkin tyttövauvojen havaittuun pelkoreagoivuuteen kahdeksan kuukauden iässä. Raskausaikaan rajoittuva psyykinen oireilu oli yhteydessä tyttöjen voimakkaampaan pelkoreagoivuuteen verrattuna saman ryhmän poikavauvoihin. Yllättävästi koko tarkastelujakson aikana (sekä raskausaikaan että lapsen syntymän jälkeen) voimakkaasti oireilevien äitien tyttövauvojen pelkoreagoivuus oli muita vauvoja vähäisempää.

Löydösten keskittymistä tytöille voi selittää tyttöjen poikia aiemmin ilmenevä pelkoreagoivuus vauvaiässä ja pelokkuuden voimakkaampi vaihtelu tytöillä kuin pojilla. Toisaalta löydös voi viestiä myös siitä, että tytöt ovat poikia herkempiä raskaudenaikaisten stressialtistusten vaikutuksille temperamentin kehityksen osalta, ja muuttavat käyttäytymistään herkemmin huoltajan psyykkisen stressin vaihtelujen mukaisesti. Näiden selitysmallien varmistamiseksi tarvitaan kuitenkin lisää tutkimusta stressin jatkuvuuden vaikutuksesta lapsen tunne-elämän kehitykseen.